

ВЛАДИМИР КОЛЕВ ВОЙНА ИЛИ МИР?

chitanka.info

Формулировката на проблема съдържа асоциативен подтик в привидно погрешна посока. Задавам си обикновения въпрос какво пишеше Толстой за войната и мира? Ставаше въпрос за война между най-развитата за 19 в. Западна цивилизация — Наполеоновата империя и най-консервативната империя — Руската. Аз така и не разбрах за какво се бият? — В Русия по това време знатните слоеве имат свой, на практика матерен език — френския. Александър I и Наполеон се възприемат почти като братя (те са такива, ако не по друг признак, то поне по монархически). Че става въпрос за състояние на мир или война на цели маси от хора, наречени общества — разбрах. Но защо се бият — не успях да разбера...

На това отгоре не говорим за война И мир, а за война ИЛИ мир?

И първото нещо, което ми идва в ума, е въпросът съществува ли реална алтернатива: война или мир?

Досега, откакто свят светува хората все за нещо се бият. Факта на необходимост от война се извежда от някакво различие: едните са черни, другите бели; едните са католици, другите протестанти; едните са носители на правата вяра (мюсюлмани), а другите защитават божествената истина от последна инстанция — (християните). Примери милион.

И едните се чувстват безусловно прави, и другите! Ако се запознаеш с постановките и на едните, и на другите, виждаш че са прави и едните, и другите. Глава да те заболи!

Ако следваме формалнологичния развой на изложение на фактите разбираме, че най-обоснованото явление на този свят е войната. От гледна точка и на едните, и на другите. Това, че има антракти между войните, се обяснява единствено с факта, че страните се изтощават ресурсно и трябва да спират, за да си поемат дъх преди следващата война.

Минава ми през ума ироничен факт. Първата световна война е всъщност роднинска: руският император, кайзерът, английската кралска фамилия са все братовчеди. Не мога да си спомня само за австроунгарците: не се ли включваха също в някаква роднинска схема. Няма начин — и те сигурно са от родата. Знаете ли роднински конфликт с по-тежки последици от тази война?

Няма да говоря за Втората световна — тя пък се явява логическа последица от недобре уредени резултати от Първата. Освен това, на

Европейското културно поле се е появил опасен бурен — болшевизмът, който трябва да бъде изкоренен.

Щом роднини на позиция не могат да се разберат и стигат до войната, като средство за уточняване на истината — какво да говорим за обикновените хорица, които цял живот имат един основен проблем — оживяването?

Ами, то така си и излиза: войната е естествено състояние на цивилизациите. Предполагам, че тази проста мисъл не се е родила първо в моята глава... Затова, нека поставим въпросът под друг ъгъл, оптимистичен: Толкова противоестествено ли е състоянието на война?

Или по малко по-друг начин. Войната само лошо нещо ли е?!

Някъде около 80-те години на ХХ в. „набъбва“ световен конфликт около т.н. Програма за звездни войни (ИСО). Чрез разработване на стопроцентова система на защита от съветската опасност се решава проблемът за оцеляване на Западната цивилизация.

... И се създава друг проблем — едностранно уязвима става съветската система.

Привидно, Западът трябва да пее осанна на американския президент Роналд Рейгън. Бившият посредствен киноартист заимства от киното идея, която звучи успокояващо, просто великолепно.

Но от страна на западните съюзници, вместо осанна, се чува ропот. Прагматиците-капиталисти си правят на коляно сметката и контрират: „То, като идея е добро, ама струва много пари. От къде ще ги вземем? — Ще се разорим!“ Направена на коляно, сметката сочи точно този резултат. Но... Рейгън се оказва прав. Заекът изскача от друга трънка. Традиционните западни технологии в този момент са стигнали ако не до състояние на застой, то поне на силно забавяне. Това се отразява на икономиките им — липсва иновационното мислене на масово ниво. Благодарение на реализацията на плана за Звездните войни, се разработват нови технологии за военното производство. Които, по силата на съществуващото законодателство, доста бързо биват внедрени и в гражданските производства. И предизвикват така очаквания бум и в гражданските производства. Може да се каже, че и Буш Старши изкарва на аванта успешен мандат. А демократът Клинтън — даже два, благодарение на заложеното от предшественика си Рейгън. И Рейгън, и Клинтън ще останат в историята като Велики президенти!

Когато човек е роден с късмет...

А като си помислиш, че всичко това се реализира благодарение на един филмов сценарист...

В резултат на добрите печалби, Западът още преживе припява осанна на Рейгън. И присъжда на американския президент символична награда, боксова ръкавица. Разбирай — нокаутирал е комунизма. Заслужил си е наградата, човекът...

Бих могъл да поведе изложението в друга посока. И ползвайки мисли на класици да мотивирам свещената същност на мира. Не иронизирам — мирът е наистина, нещо свещено. Той е необходимост. През паузите, в които той царува, се раждат най-стойностните неща в материален и духовен план. Толкова много добри думи мога да кажа за мира...

Но има и един прост факт. Мирът се възцарява след война. И е последван от война. Излиза нещо парадоксално като дефиниция: мирът е времето, между две войни.

Идва ми на ум случка от новата ни, българска история. В края на 19 в. и при нас става модерна думата дуел — макар че, не знам случай за проведен такъв. Някакъв фанфарон призовава министър-председателя Петко Каравелов на дуел. На което получава типично български отговор: „Аз да не съм ти Пушкин, бе?!“

Защо ли се замислих точно за дуелите? Ами, вероятно защото дуелът е най-простата реализация на войната между две персони. Коригирам се, по-скоро най-изисканата. Най-простата е махленския кютек.

И какво излиза? — По-умният яде бой от по-глупавия, но поздравия. Казано по друг начин, умът свежда глава пред глупостта. Да ви липсват примери в тази насока?

Същото става и във войната между държави. И във войната между коалиции от държави. И във война между коалиция от държави и държава (защо ли си помислих за една азиатска държава с четири букви?). Но, като си помислих за азиатската държава с четирите букви, преброих на пръсти и се сетих за още една — с 10. Дали става въпрос за Ирак или Афганистан, е просто моментна конюнктура. И си мисля, че колкото и да са буквите в името на държавата, нищо не ѝ гарантира, че няма да стане обект на агресия (друго, елегантно название на войната). Агресията, естествено е с хуманен подтик. Обикновено

защото политическият режим на държавата не е съответствал на никакви стандарти.

Започвам да се оплитам, следвайки логични вериги. И стигам пак до постановката, че пътят към рай е осеян с добри намерения.

Оказва се, че първата ми асоциация „Война и мир“ се явява отговор на темата „Война или мир“.

Засега, човечеството не е помъдряло достатъчно да се възползва от превъзходния инструментариум, който мирът дава. И продължава да се възползва от познатите схеми на войната, за решаване на проблемите на мира.

Война и мир? Война или мир? — По-скоро — война вместо мир.

Единствената надежда, която ни остава: Вместо голяма война, малки локални войни в съчетание с нещо като мир.

За нас, българите, остава още една хитрина. Реакцията на Петко Каравелов. Но ще мине ли? И ако мине — докога ще се провираме между капките. В последните години ни се внушава на всички нива точно тази идея!

Вие вярвате ли й? Аз — не!

Защо? — Отговорът не би се вместила в есе.

Публикация:
— „Рефлекс“, бр. 9/II 1991 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.